27. 4. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vyvlastňovací řízení

Vyvlastňovací řízení je zvláštním druhem správního řízení, které se řídí stavebním zákonem a je prováděno stavebním úřadem. Řízení o vyvlastnění lze zahájit pouze na základě návrhu. Tento návrh je oprávněn podat orgán státní správy, právnická nebo fyzická osoba, která má předmět vyvlastnění využít k účelu, pro který se vyvlastňuje. Pokud se stane, že návrh na vyvlastnění podává orgán, který je sám příslušný k provedení vyvlastňovacího řízení, odvolací orgán určí jiný stavební úřad v jeho působnosti, který provede vyvlastňovací řízení a vydá rozhodnutí o vyvlastnění.

Vyvlastňovací řízení je zvláštním druhem správního řízení, které se řídí stavebním zákonem a je prováděno stavebním úřadem. Řízení o vyvlastnění lze zahájit pouze na základě návrhu. Tento návrh je oprávněn podat orgán státní správy, právnická nebo fyzická osoba, která má předmět vyvlastnění využít k účelu, pro který se vyvlastňuje. Pokud se stane, že návrh na vyvlastnění podává orgán, který je sám příslušný k provedení vyvlastňovacího řízení, odvolací orgán určí jiný stavební úřad v jeho působnosti, který provede vyvlastňovací řízení a vydá rozhodnutí o vyvlastnění. Návrh na vyvlastnění by měl obsahovat určité náležitosti a to: označení vyvlastňovacího orgánu; označení účastníků vyvlastňovacího řízení; označení nemovitosti, která má být vyvlastněna; uvedení účelu, pro který má být vyvlastněno; uvedení skutečností, z nichž vyplývá veřejný zájem na vyvlastnění. K návrhu by měly být přiloženy přílohy, které prokazují v návrhu uvedené skutečnosti a jiné předepsané náležitosti.
Vyvlastňovací řízení je ovládáno dvěma specifickými zásadami, které jej odlišují od obecného správního řízení podle správního řádu. Tyto dvě zásady jsou vymezeny v § 13 stavebního zákona. Jde o zásadu ústnosti, kdy podle ustanovení § 13 odst. 1 k projednání návrhu na vyvlastnění nařídí stavební úřad ústní jednání, přičemž má stanovenou povinnost písemně oznámit účastníkům řízení nejméně 15 dnů předem, že se koná ústní jednání. A zásadu koncentrační podle ustanovení § 13 odst. 3 v souladu s kterou musí účastnící řízení námitky proti vyvlastnění uplatnit nejpozději při ústním jednání. K námitkám uplatněným později a k námitkám, které byly v územním řízení zamítnuty nebo které mohl účastník uplatnit v územním řízení podle tohoto zákona, se nepřihlíží.
Po provedeném vyvlastňovacím řízení a na základě jeho výsledků vydá stavební úřad rozhodnutí o vyvlastnění, které má povahu individuálního správního aktu. V rozhodnutí o vyvlastnění musí být mimo jiné uveden účel, pro který se daná nemovitost vyvlastňuje a také zde musí být uvedena lhůta, ve které se musí započít s užíváním vyvlastněného pozemku pro tento účel. Tato lhůta nesmí být v souladu s ustanovením § 115 odst. 2 stavebního zákona delší než dva roky. Vyvlastněním dochází k přechodu vlastnických práv na navrhovatele, ale také k zániku všech ostatních práv k vyvlastněným pozemkům a stavbám, pokud není stanoveno jinak. Toto se však nevztahuje na právo užívat byty či nebytové prostory, které vyvlastněním nezaniká.
V případě že nebylo ve stanovené lhůtě započato s užíváním nemovitosti k účelu, pro který byla vyvlastněna nebo pokud pozemek nebo stavba neslouží k účelu, pro který byly vyvlastněny, stavební úřad na základě žádosti vyvlastněného rozhodnutí o vyvlastnění zruší. Před uplynutím lhůty lze žádost podat jen tehdy, jestliže územní rozhodnutí určující využití pozemku nebo stavby pro daný účel pozbylo platnosti nebo bylo zrušeno.
Pokud dojde k částečnému nebo celkovému zrušení rozhodnutí o vyvlastnění, má ten, kdo poskytl náhradu za vyvlastnění, nárok na její vrácení a ten, komu bylo vyvlastněno, nárok na náhradu způsobené újmy. Náhradu poskytne podle obecných předpisů o náhradě škody ten, v jehož prospěch bylo vyvlastněno.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva
- Objektivizace náhrady nemajetkové újmy na zdraví a vliv mezinárodního prvku v rozhodovací praxi